

Uchwała Nr SO.14.4012.42.2026
Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu
z dnia 7 kwietnia 2026 r.

w sprawie wyrażenia opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Wieleń za rok 2025
wraz z informacją o stanie mienia Jednostki i objaśnieniami

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, wyznaczony zarządzeniem Nr 5/2025 Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z dnia 3 lutego 2025 r. (ze zm.), w osobach:

Przewodnicząca Monika Paczyńska
Członkowie: Marzena Węckowicz
 Edyta Zastrow

działając na podstawie art. 13 pkt 5 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) w związku z art. 267 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1483, późn. zm.), wyraża o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Wieleń za 2025 rok wraz z informacją o stanie mienia Jednostki i objaśnieniami

opinię pozytywną

UZASADNIENIE

Przedmiotem badania, stanowiącym podstawę do wydania niniejszej opinii było sprawozdanie roczne z realizacji budżetu Gminy Wieleń w roku 2025 oraz informacja o stanie mienia Gminy Wieleń (przedłożone tut. Izbie w dniu 25 marca 2026 r. przez Burmistrza).

Skład Orzekający przed wydaniem opinii zapoznał się także z uchwałą budżetową wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. (po zm.), uchwałą w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Wieleń na lata 2025-2044 (po zm.) oraz ze sprawozdaniami budżetowymi Jednostki za 2025 rok.

- I. Przedłożone sprawozdanie zawiera część opisową stanowiącą objaśnienia do sprawozdania z wykonania budżetu oraz część tabelaryczną.
1. W części opisowej sprawozdania Burmistrz przedstawiła realizację dochodów budżetowych w podziale na bieżące i majątkowe oraz według źródeł ich pozyskania. Omówiła realizację dochodów budżetu, w tym: dochodów z podatków i opłat lokalnych, udziałów w podatkach państwowych, subwencji, dochodów majątkowych, pozostałych dochodów własnych, dotacji celowych, środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Wydatki budżetu zostały zaprezentowane w układzie działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej, w podziale na bieżące i majątkowe. Burmistrz omówiła przychody i rozchody budżetu, odniosła się do stanu należności i zobowiązań. Przedstawiła zastosowane ulgi w spłacie należności podatkowych oraz skutki obniżenia górnych stawek podatkowych, a także czynności podejmowane w celu wyegzekwowania należnych Gminie dochodów. Omówiła dochody i wydatki budżetu związane ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu, tj.: dochody i wydatki budżetu związane z realizacją zadań finansowanych środkami Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w tym dochody i wydatki budżetu związane z realizacją zadań finansowanych ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, dochody i wydatki budżetu związane z realizacją zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa finansowanych środkami z Funduszu Pomocy, dochody i wydatki określone przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska (związane z gromadzeniem środków z tytułu opłat i kar za

korzystanie ze środowiska), a także dochody i wydatki budżetu określone przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu narkomanii.

2. W części tabelarycznej przedstawiono m.in.:
 - dochody i wydatki w pełnej szczegółowości klasyfikacji budżetowej;
 - szczegółowe wykonanie wydatków majątkowych;
 - zestawienie dotacji udzielonych z budżetu Gminy;
 - zestawienie dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Gminie ustawami;
 - zestawienie wydatków jednostek pomocniczych;
 - wydatki wykonywane w ramach funduszu sołeckiego;
 - zestawienie dochodów z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wydatków na realizację zadań określonych w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
 - wykonanie środków funduszu przeciwdziałania COVID-19;
 - wykonanie rachunków dochodów i wydatków przeznaczonych do gromadzenia środków z Funduszu Pomocy obywatelom Ukrainy;
 - dochody i wydatki związane z gospodarką wodną i ochroną środowiska;
 - dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich;
3. Sprawozdanie z wykonania budżetu zawiera informację o stopniu zaawansowania realizacji programów wieloletnich. Dane w powyższym zakresie ujęte zostały w zestawieniu pn. „Przedsięwzięcia w 2025 roku”, w którym określono: okres realizacji, łączne nakłady finansowe, limity wydatków, wykonane wydatki w poszczególnych latach. Wskazano również na zmiany dokonywane w wieloletniej prognozie finansowej w okresie realizacji zadania. Ponadto w części opisowej sprawozdania Burmistrz przedstawiła realizację zadań wieloletnich przy omawianiu wydatków realizowanych w poszczególnych rozdziałach klasyfikacji budżetowej. Przedłożone sprawozdanie uwzględnia również zmiany dokonane w trakcie roku budżetowego w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych, co spełnia wymogi określone przepisami art. 269 pkt 2 i 3 wymienionej ustawy.
4. Do Izby doręczono zostało sprawozdanie roczne z wykonania planów finansowego samorządowej instytucji kultury: Nadnoteckiego Centrum Kultury w Wieleniu za 2025 rok. Skład Orzekający wskazuje, że z art. 267 ust. 3 ustawy o finansach publicznych wynika obowiązek przedłożenia przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego (wójta, burmistrza, prezydenta miasta) regionalnej izbie obrachunkowej, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku budżetowym, sprawozdania rocznego z wykonania budżetu jednostki, zawierającego zestawienie dochodów i wydatków wynikające z zamknięć rachunków budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie natomiast z art. 13 pkt 5 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych do zadań izby należy wydawanie opinii o przedkładanych przez zarządy powiatów i województw oraz przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) sprawozdaniach z wykonania budżetu wraz z informacjami o stanie mienia jednostek samorządu terytorialnego i objaśnieniami.

W ocenie Składu Orzekającego przedłożone sprawozdanie z wykonania budżetu za 2025 rok spełnia wymogi określone w art. 267 ust. 1 pkt 1 oraz art. 269 ustawy o finansach publicznych.

- II. Analiza porównawcza prezentowanych danych w sprawozdaniu z wykonania budżetu z kwotami planowanymi w budżecie na 2025 rok oraz danymi zawartymi w przedłożonych sprawozdaniach budżetowych wykazała zgodność kwot planowanych i wykonanych w dokumentach przedłożonych tut. Izbie, za wyjątkiem przypadków wskazanych w pkt VI uzasadnienia.

III.

1. Na podstawie przeprowadzonego badania Skład Orzekający ustalił, że budżet Gminy Wieleń za rok 2025 został wykonany z nadwyżką w wysokości 860.060,58 zł, (przy planowanym deficycie budżetu w kwocie 3.006.157,32 zł), bowiem:

a) dochody zrealizowano w wysokości 96.034.691,51 zł, co stanowi 95,67% wielkości planowanej, w tym:

- dochody bieżące wykonano w wysokości 81.743.916,72 zł,
- dochody majątkowe wykonano w wysokości 14.290.774,79 zł;

b) wydatki zrealizowano w wysokości 95.174.630,93 zł, co stanowi 92,06 % wielkości planowanej, w tym:

- wydatki bieżące wykonano w wysokości 80.107.969,73 zł,
- wydatki majątkowe wykonano w wysokości 15.066.661,20 zł.

Z powyższego wynika, że wykonane wydatki bieżące były niższe od wykonanych dochodów bieżących, zatem spełniony został wymóg określony przepisem art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

2. W roku sprawozdawczym Gmina zrealizowała przychody z tytułu emisji papierów wartościowych w wysokości 1.000.000,00 zł (tj. 28,57 % planu). Skład Orzekający wydał opinię pozytywną o możliwości wykupu obligacji komunalnych w kwocie 3.500.000,00 zł, z przeznaczeniem na pokrycie planowanego deficytu budżetu w związku z realizacją zadań majątkowych oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań

Ponadto Gmina dysponowała przychodami z tytułu:

- niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w kwocie 294.417,01 zł, które zostały zaangażowane w budżecie roku 2025 w kwocie 294.412,59 zł,
- wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w kwocie 2.573.320,16 zł, które zostały zaangażowane w budżecie roku 2025 w kwocie 2.573.320,00 zł.

Rozchody budżetu zostały zrealizowane w wysokości 3.361.575,27 zł (na plan w kwocie 3.361.575,27 zł), w całości z tytułu spłat rat kredytów i pożyczek.

Dane te potwierdza sprawozdanie Rb-NDS o nadwyżce/deficycie za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2025.

3. Z przedłożonego sprawozdania, jak i ze sprawozdania Rb-Z „Kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji” wynika, że zadłużenie Gminy wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 roku wynosiło 57.291.432,99 zł (co stanowi 59,66 % zrealizowanych dochodów budżetu), z tego 56.677.581,00 zł to dług z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych, natomiast kwota 613.851,99 zł to wartość zobowiązań wymagalnych, w tym z tytułu: dostaw i usług 106.972,19 zł, oraz pozostałe zobowiązania wymagalne 506.879,80 zł.

W części opisowej sprawozdania (str. 46) Burmistrz poinformował, iż zobowiązania wymagalne wystąpiły w zakładzie budżetowym – Administracja Budynków Komunalnych w Wieleniu, wskazując:

- 506.879,80 zł z tytułu odpisu na Fundusz remontowy wspólnot mieszkaniowych w części gminnej,
- 96.402,63 zł z tytułu zaliczek na Fundusz bieżący wspólnot mieszkaniowych w części gminnej,
- 10.569,56 zł z tytułu dostaw i usług.

Ponadto wskazał, iż zobowiązania wymagalne znajdują całkowite pokrycie w należnościach wymagalnych zakładu.

4. Ze sprawozdania Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2025 wynika, że na koniec okresu sprawozdawczego Gmina Wielenie nie posiadała zobowiązań wymagalnych a zobowiązania niewymagalne wynosiły 3.732.515,08 zł – do kwot zobowiązań Burmistrz odniósł się w części opisowej sprawozdania.
5. Według sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2025 należności na koniec 2025 roku wynosiły 6.407.182,36 zł, w tym zaległości 5.099.661,09 zł. Burmistrz w sprawozdaniu odniosła się do ww. zaległości oraz poinformowała o czynnościach podejmowanych w celu wyegzekwowania dochodów należnych Gminie. Wielkość zaległości na koniec roku 2025 w porównaniu z rokiem 2024 uległa zmniejszeniu o kwotę 406.395,30 zł. W sprawozdaniu Burmistrz odniosła się do powyższego wskazując: *„W ogólnym podsumowaniu realizacji dochodów gminy w 2025 roku należy stwierdzić, że pomimo, iż ogólny wskaźnik ich realizacji jest zadawalający, to w dalszym ciągu niepokój budzi stosunkowo wysoki poziom zadłużenia podatników wobec budżetu. Przyczyn tego stanu upatruje się nie tylko w trudnej sytuacji finansowej podatników, ale także w niektórych przypadkach w lekceważeniu prawa i chęci uniknięcia obowiązku zapłaty zobowiązania wobec gminy”*.
Skład Orzekający wskazuje na konieczność stałego monitorowania należności z tytułu dochodów budżetowych oraz wprowadzania efektywnych działań mających na celu poprawę ścisłości zaległości, tak aby nie dopuścić do ich przedawnienia.

IV. W wyniku analizy przedłożonego sprawozdania Skład Orzekający stwierdził, co następuje:

- 1) nie stwierdzono przypadków przekroczenia planowanych wydatków budżetowych;
- 2) wystąpił przypadek, iż suma wykonania wydatków i zobowiązań (z pominięciem paragrafów wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń) przekroczyła plan wydatków ustalony w budżecie o kwotę 7.277,29 zł (rozdział 75702 § 8110). W ocenie Składu Orzekającego zaciągnięte zobowiązania mogą znajdować uzasadnienie w upoważnieniach, jakie Burmistrz otrzymała od Rady Miejskiej w Wieleniu w uchwale budżetowej na 2025 r.;
- 3) w okresie od początku roku do 31 grudnia 2025 r. dokonano planowanych wydatków przeznaczonych na zapłatę odsetek od dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa z art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz pozostałych odsetek (rozdz. 80101 § 4580 w kwocie 5.069,00 zł i rozdz. 85232 § 4560 w kwocie 1.400,00 zł). W przedłożonym sprawozdaniu Burmistrz nie odniosła się do przyczynach poniesienia przedmiotowych wydatków;
- 4) analiza realizacji wydatków budżetowych w § 4440 – „Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych” wykazała, że przekazanie środków na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych

został zrealizowany w należytej wysokości;

- 5) wydatki związane z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii wykonano w kwocie 424.378,82 zł (rozdziały 85153, 85154, 85202), przy zrealizowanych dochodach z tytułu wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w kwocie 320.042,82 zł (rozdz. 75618 § 0480) oraz z tytułu wpływów z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym w kwocie 81.509,40 zł (rozdz. 75618 § 0270). Skład Orzekający zauważa, że wykonane dochody z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym były w 2025 roku faktycznie niższe od wykonanych wydatków o kwotę 22.826,60 zł. Jednakże po uwzględnieniu wprowadzonych do budżetu w 2025 roku przychodów z tytułu niewykorzystanych w 2024 roku środków z ww. opłat w wysokości 76.533,56 zł, na koniec 2025 roku kwota uzyskanych w 2025 roku dochodów i przychodów z tytułu niewykorzystanych środków łącznie przekraczają kwotę wykonanych wydatków o kwotę 53.706,96 zł.

Zatem środki z opłat ze zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (§ 0270 i § 0480), które nie zostały wykorzystane w latach poprzednich należy zaplanować w przychodach budżetu bieżącego roku (w § 905) oraz przeznaczyć na wydatki związane z realizacją zadań określonych w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.).

Do dnia wydania niniejszej opinii do budżetu 2026 roku nie zostały wprowadzone przychody wynikające z rozliczenia finansowego dochodów z opłaty za sprzedaż napojów alkoholowych i wydatków nimi finansowanych;

- 6) wpłaty na rzecz izb rolniczych zostały wykonane na poziomie 1,97 % wpływów z podatku rolnego. Zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 1 i ust. 2-3 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 183) Gmina winna odprowadzić na rachunek bankowy właściwej Izby 2% wpływów z podatku rolnego w terminie 21 dni od dnia, w którym upływa termin płatności danej raty podatku rolnego. Z postanowień art. 6a ust. 6 i ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1176, z późn. zm.) wynika, że podatek jest płatny w ratach proporcjonalnie do czasu trwania obowiązku podatkowego w terminach do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego.

- V. Zadania Gminy określone ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733), a dotyczące funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi realizuje Związek Międzygminny – Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi.
- VI. W wyniku analizy przedłożonego sprawozdania Skład Orzekający stwierdził, że wystąpiły nieliczne błędy i rozbieżności m.in.:
- 1) na str. 19 części opisowej sprawozdania w pkt 9 „Podatek od czynności cywilnoprawnych (756.75615 § 0500) wskazano, iż zaległości wymagalne wynoszą 1.536,00 zł, podczas gdy z danych sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2025 r. wynika, że takie zaległości nie występują;
 - 2) na str. 60 części opisowej sprawozdania przy opisie wydatków w rozdziale 80101 wskazano kwotę zobowiązań w wysokości 1.196.758,59 zł, podczas gdy z danych sprawozdania Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2025 r. wynika, iż zobowiązania w tym rozdziale wynoszą 1.196.534,99 zł;

- 3) na str. 100 części opisowej sprawozdania przy opisie wydatków zrealizowanych w rozdziale 85516 § 4440 wskazano wykonanie w wysokości 26.504,00 zł, natomiast ze sprawozdania Rb-28S wynika, iż przedmiotowe wydatki wykonane zostały w wysokości 29.504,00 zł;
- 4) na str. 116 w części „Przychody i rozchody budżetu” wskazano: „*Stan przychodów na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosi 5.480.124,636 zł*” oraz „*Gmina wyemitowała w 2025 r. 3.500.000,00 zł obligacji.*”, natomiast z danych sprawozdania Rb-NDS o nadwyżce/deficycie za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2025, wynika iż gmina wyemitowała obligacje o wartości 1.000.000,00 zł oraz wykonała przychody w łącznej wysokości 3.867.737,17 zł. Powyższe znajduje potwierdzenie w załączniku Nr 1 do sprawozdania pn. „Informacje ogólne o budżecie za 2025 rok” w kolumnie 4. „Wykonanie”;
- 5) na str. 34 przy opisie wydatków planowanych w związku z realizacją zadania „Budowa oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej w Miałach” wskazano, że uchwałą Nr 152/XVI/2025 z dnia 29 października 2025 r. zwiększono nakłady do kwoty 65.000,00 zł, z podziałem na lata: 2026 – 35.000,00 zł, 2027 – 30.000,00 zł. W przedmiotowej uchwale dokonano zmniejszenia nakładów finansowych o kwotę 115.000,00 zł do kwoty 245.000,00 zł. Limit wydatków dla roku 2025 – 10.000,00 zł, 2026 – 80.000,00 zł, 2027 – 85.000,00 zł, 2028 – 70.000,00 zł.

VII. Do sprawozdania z wykonania budżetu dołączono informację o stanie mienia Jednostki wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. zawierającą dane, o których mowa w art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Wykaz mienia obrazuje stan majątku, jaki Jednostka posiada, jego wartość i zmiany w stanie mienia od dnia złożenia poprzedniej informacji oraz dochody uzyskane z tego tytułu w roku 2025 roku.

Biorąc powyższe pod uwagę Skład Orzekający postanowił jak w sentencji.

Przewodnicząca
Składu Orzekającego

/-/ Monika Paczyńska

Pouczenie: Od opinii zawartej w niniejszej uchwale służy odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszej uchwały.